

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNING

Brand i vedeldad bastu inredd i sjöbod på ön X, kommun X.

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

Hasse Wikberg, räddningstjänsten.

OBJEKTET

På ön X finns ett sextiotal byggnader, bostadshus och sjöbodar. Här saknas elektricitet och inga åretruntboende finns längre kvar på ön. Ön saknar räddningsvärn och andra samhällsresurser för brandsläckning.

Bastun är inredd i en fristående sjöbod. Inredningen i bastun består av råspontväggar, trälavav och en vedeldad bastuaggregat. Insidan ytterväggen, bakom bastuaggregatet, är beklädd med tunna eternitskivor.

Sjöboden saknar brandvarnare men är utrustad med en pulversläckare (12 kg).

HÄNDELSEN

Tio killar har samlats för svensxa och kvällen skulle avslutas med bastubad i sjöboden. Det hade festats rejält. Bastun eldades upp (enligt ägaren lugn eldning) medan festen pågick i sjöboden. Efter c:a 2 timmars eldning går ägaren in i bastun för att titta till eldningen. Han upptäcker då rök i bastun och tror att rökröret satts igen. När han kommer ut ur bastun ser han att det även är rökigt ute i sjöboden. Han springer upp på vinden och det är ordentligt rökigt även här. När han återigen kommer ner i bastun ser han lågor i ett hål i eternitskivorna på ytterväggen.

En pulversläckare (12 kg) som finns i sjöboden hämtas och släckangrepp utförs i bastun. Utifrån kastar man med hjälp av hinkar, vatten från havet på fasaden som brunnit igenom. Räddningstjänsten larmas via 112, kl. 21.39. Därefter bryter man upp väggen på utsidan och fortsätter släckningen. Även uppe på vinden pytsas en hel del vatten för släckning.

Kustbevakningen hade för tillfället ingen personal att bemanna båten som ligger vid kustbevakningsstationen i X-stad. SOS ombeds därför larma lotsbåten från Z-stad, för att transportera rtj-personal och materiel ut till ön.

Kl. 21.44 rycker räddningstjänsten ut och åker till mötesplatsen vid småbåtshamnen X. Ca 22.10 är lotsbåten på plats och tar ombord rtj-personal och materiel. Lotsbåten kan inte gå in och angöra i nära anslutning till brandplatsen, utan tilläggsplats lite längre bort måste väljas. Sprutor och övrig materiel får därför bäras ett stycke över berghällar och stigar. Räddningsarbetet påbörjas c:a 22.30.

Branden är då i stort sett släckt av festdeltagarna. Viss friläggning och eftersläckning utfördes av brandpersonalen.

UNDERSÖKNINGEN

Eldningsaggregatet består av en eldningskammare med stenmagasin ovanpå. Från eldningskammaren går ett oisolerat rökrör upp genom vindgolvet och upp genom yttertaket. Rökröret är stagat i sidled med upphängningsband (metall), vilka är skruvade i träväggen. Avståndet mellan väggen bakom bastuaggregatet och rökrör är 5 cm. Väggen är här beklädd med tunna eternitplattor spikade/skruvade dikt an mot träpanelen. Bastuväggarna är under träpanelen isolerade med rockwooll. Eldstaden är uppställd på fyra lösa tegelstenar, en under varje ben. Eldstaden är inte förankrad i golvet. I samband med installationen har ingen bygganmälan gjorts och sotaren har heller inte tillkallats för besiktning och inget sotningsintyg har utfärdats.

Bestämmelserna ställer krav på bygganmälan och sotningsintyg vid installation.

SLUTSATS

Efter en stunds eldning (och kanske tidigare torrdestillering av trä) har strålningsvärmén mot väggen bakom aggregat/rökrör blivit så hög att träväggen börjat brinna. Det kan konstateras att installationen inte uppfyller bygglagstiftningens krav för hur en vedeldad anläggning skall vara uppställd och utförd. Man har heller inte tagit kontakt med myndigheter för att förvissa sig om vad som gäller. Spridningsrisk anses ha förelagat till andra sjöbodan som ligger i nära anslutning.

ERFARENHETER

På öarna är bebyggelse ofta väldigt tät och risken för brandspridning mellan byggnader därför stor. Insatser på öarna innebär också långa insatstider. Detta ställer stora krav på den enskilde när det gäller såväl byggnadstekniskt skydd som förmågan att hantera en uppkommen situation.

Dålig respekt för brandskydd grundar sig oftast i okunskap. På öarna, och liknande områden i övrigt, bör informationsinsatser prioriteras. (Skall ses över i kommande handlingsprogram).

Lagen uttrycker att alla i landet skall ha ett likvärdigt skydd mot olyckor. När det gäller ö-problematiken, mycket tät men också skyddsvärd bebyggelse, kan man fråga sig i vilken utsträckning det är den enskildes eller samhällets ansvar att åstadkomma skydd mot bränder? Skall särskilda krav ställas i samband med bygglov/bygganmälan, eller är det samhällets ansvar att sörja för ett likvärdigt skydd?